

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUĐOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

zo 6. novembra 2012*

„Nariadenie (ES) č. 343/2003 — Určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov — Humanitárna doložka — Článok 15 tohto nariadenia — Osoba, ktorej bol udelený azyl v členskom štáte, závislá od pomoci žiadateľa o azyl z dôvodu, že trpí vážnou chorobou — Článok 15 ods. 2 nariadenia — Povinnosť tohto členského štátu, ktorý nie je zodpovedný podľa kritérií stanovených v kapitole III tohto nariadenia, preskúmať žiadosť o azyl podanú uvedeným žiadateľom o azyl — Podmienky“

Vo veci C-245/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Asylgerichtshof (Rakúsko) z 20. mája 2011 a doručený Súdnemu dvoru 23. mája 2011, ktorý súvisí s konaním:

K

proti

Bundesasylamt,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, podpredseda K. Lenaerts, predsedovia komôr A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen (spravodajca), A. Rosas, M. Berger a E. Jarašiūnas, sudcovia E. Juhász, J.-C. Bonichot, D. Šváby, A. Prechal a C. G. Fernlund,

generálna advokátka: V. Trstenjak,

tajomník: R. Šereš, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 8. mája 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- K, v zastúpení: A. Egger, Rechtsanwalt,
- rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer a P. Cede, splnomocnení zástupcovia,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, splnomocnený zástupca,
- francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues a B. Beaupère-Manokha, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. Palatiello, avvocato dello Stato,
  - maďarská vláda, v zastúpení: M. Z. Fehér a K. Veres, splnomocnení zástupcovia,
  - poľská vláda, v zastúpení: M. Szpunar, splnomocnený zástupca,
  - vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: S. Ossowski, splnomocnený zástupca,
  - Európska komisia, v zastúpení: M. Condou-Durande a W. Bogensberger, splnomocnení zástupcovia,
- po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 27. júna 2012,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu jednak článku 15 nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. ES L 50, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 109) a jednak článku 3 ods. 2 toho istého nariadenia.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi K, štátnou príslušníčkou tretej krajiny, a Bundesasylamt (Spolkový azylový úrad) vo veci rozhodnutia tohto úradu o zamietnutí žiadosti podanej žalobkyňou vo veci samej v Rakúsku z dôvodu, že členským štátom zodpovedným za posúdenie žiadosti o azyl je Poľská republika.

Právny rámec

Nariadenie č. 343/2003

- 3 Odôvodnenia 3 a 4 nariadenia č. 343/2003 znejú:
  - „(3) V záveroch z Tampere sa... konštatuje, že [spoločný európsky azylový systém] by mal zahŕňať v konečnom dôsledku jasnú a uplatniteľnú metódu na určenie štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl.
  - (4) Táto metóda by mala byť založená na objektívnych, spravodlivých kritériách pre členské štáty aj pre dotknuté osoby. Mala by umožniť najmä rýchle určenie zodpovedného členského štátu, aby bol zaručený efektívny prístup na konania o určení postavenia utečenca a aby nebolo ohrozené rýchle vybavovanie žiadostí o azyl.“
- 4 Odôvodnenia 6 a 7 uvedeného nariadenia stanovujú:
  - „(6) Je potrebné zachovať jednotnosť rodiny do takej miery, aby to bolo zlučiteľné s ostatnými cieľmi, ktoré sleduje ustanovenie kritérií a mechanizmov pre určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl.

- (7) Súčasnú vybavenie žiadostí o azyl jednej rodiny jedným členským štátom umožní zabezpečiť, aby boli tieto žiadosti dôkladne preskúmané a aby rozhodnutia prijaté vo vzťahu k nim boli zhodné. Členské štáty by mali mať možnosť odchyliť sa od kritérií zodpovednosti, aby mohli umožniť zlúčenie rodinných príslušníkov, ak je to potrebné z humanitárnych dôvodov.“
- 5 Ako vyplýva z odôvodnenia 15 nariadenia č. 343/2003 v spojení s článkom 6 ods. 1 ZEÚ, nariadenie dodržiava slobodu a zásady uznané predovšetkým v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“). Na základe článkov 1 a 18 Charty sa snaží zaručiť najmä plné zachovanie ľudskej dôstojnosti a dodržiavanie práva žiadateľov o azyl na azyl.
- 6 Článok 1 nariadenia č. 343/2003 stanovuje, že toto nariadenie „ustanovuje kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov“.
- 7 V zmysle článku 2 písm. c), d), e) a i) uvedeného nariadenia:
- „c) ‚žiadosť o azyl‘ znamená žiadosť podanú štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorú je možné chápať ako žiadosť o medzinárodnú ochranu od členského štátu podľa Ženevského dohovoru [z 28. júla 1951 o postavení utečencov]. Každá žiadosť o medzinárodnú ochranu sa považuje za žiadosť o azyl, ak štátny príslušník tretej krajiny výslovne nežiada o iný druh ochrany, o ktorú je možné požiadať samostatne;
- d) ‚žiadateľ‘ alebo ‚žiadateľka‘ o azyl‘ znamená štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý podal žiadosť o azyl, s ohľadom na ktorú ešte nebolo prijaté konečné rozhodnutie;
- e) ‚posúdenie žiadosti o azyl‘, znamená akékoľvek posúdenie, alebo rozhodnutie alebo predbežné opatrenie týkajúce sa žiadosti o azyl prijaté príslušnými orgánmi v súlade s vnútroštátnym právom, s výnimkou konaní na určenie členského štátu zodpovedného podľa tohto nariadenia;
- ...
- i) ‚rodinní príslušníci‘ znamenajú, ak rodina už existovala v krajine pôvodu, títo členovia rodiny [týchto rodinných príslušníkov – *neoficiálny preklad*] žiadateľa, ktorí sa nachádzajú na území členských štátov:
- i) manželský partner žiadateľa o azyl alebo jeho partner v trvalom vzťahu, s ktorým nie sú zosobášení, ak právne predpisy alebo prax dotknutého členského štátu zaobchádza s nezosobášenými párami porovnateľným spôsobom ako s manželskými dvojicami podľa je[ho] práva vzťahujúceho sa na cudzincov;
- ii) maloleté deti párov uvedených v bode i) alebo žiadateľa pod podmienkou, že nie sú zosobášené a sú závislé a bez ohľadu na to, či sa narodili ako manželské alebo nemanželské, alebo či boli adoptované v zmysle vnútroštátneho práva;
- iii) otec, matka alebo opatrovník, ak je žiadateľ alebo utečenec maloletý a nie je zosobášený“.
- 8 Článok 3 toho istého nariadenia, ktorý obsahuje kapitola II nariadenia s názvom „Všeobecné zásady“, v odsekoch 1 a 2 uvádza:
- „1. Členské štáty posúdia žiadosť každého príslušníka tretej krajiny, ktorý podá žiadosť na hranici alebo na ich území ktorémukoľvek z nich. Žiadosť posúdi jeden členský štát, a to ten, ktorý je podľa kritérií stanovených v kapitole II označený ako zodpovedný.“

2. Bez ohľadu na ods. 1 môže každý členský štát posúdiť žiadosť o azyl, ktorú mu podal štátny príslušník tretej krajiny, dokonca aj keď mu podľa kritérií stanovených v tomto nariadení neprislúcha zodpovednosť za takéto posúdenie. V takomto prípade sa tento členský štát stane zodpovedným členským štátom v zmysle tohto nariadenia a prevezme záväzky súvisiace s takouto zodpovednosťou. Keď to je potrebné, informuje predtým zodpovedný členský štát, členský štát, ktorý vedie konanie na určenie zodpovedného členského štátu alebo členský štát, ktorý bol dožiadaný, aby prevzal žiadateľa, alebo ho vrátil.“

9 Na účely určenia „zodpovedného členského štátu“ v zmysle článku 3 ods. 1 nariadenia č. 343/2003 jeho článku 6 až 14, ktoré sa nachádzajú v kapitole III, upravujú zoznam objektívnych a hierarchizovaných kritérií.

10 Článok 15 uvedeného nariadenia, ktorý je jediným článkom kapitoly IV s názvom „Humanitárna doložka“, stanovuje:

„1. Ktorýkoľvek členský štát, aj keď nie je zodpovedný podľa kritérií ustanovených v tomto nariadení, môže zlúčiť členov rodiny, ako aj ostatných závislých príbuzných z humanitárnych dôvodov založených najmä na rodinných alebo kultúrnych aspektoch. V takomto prípade posúdi tento členský štát na dožiadanie iného členského štátu žiadosť o azyl dotknutej osoby. Dotknuté osoby musia súhlasiť.

2. V prípade, keď je dotknutá osoba závislá od pomoci iných z dôvodu tehotenstva alebo novorodenca, závažného ochorenia, ťažkého zdravotného postihnutia alebo vysokého veku, členské štáty zvyčajne spoja žiadateľa o azyl s ostatnými príbuznými, ktor[í] sa nachádzajú na území niektorého členského štátu, ak rodinné putá existovali v krajine pôvodu.

...

4. Ak takto dožiadaný štát pristúpi na takéto dožiadanie, zodpovednosť za posúdenie žiadosti sa presunie na tento štát.

5. Podmienky a postupy na vykonávanie tohto článku, vrátane, kde je to vhodné, zmierovacích mechanizmov na odstránenie rozdielov medzi členskými štátmi, ktoré sa týkajú potreby zlúčenia dotknutých osôb alebo miesta, kde by sa to malo uskutočniť, sa prijímú v súlade s postupmi uvedenými v článku 27 ods. 2.“

11 Kapitola V nariadenia č. 343/2003, nazvaná „Prevzatie a vrátenie“, obsahuje najmä článok 16 nariadenia, ktorého odsek 1 znie:

„Členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl podľa tohto nariadenia je povinný:

...

c) vrátiť za podmienok ustanovených v článku 20 žiadateľa, ktorého žiadosť je v procese posudzovania a ktorý sa nachádza na území iného členského štátu bez povolenia;

...“

Nariadenie (ES) č. 1560/2003

- 12 Nariadenie Komisie (ES) č. 1560/2003 z 2. septembra 2003, ktoré ustanovuj[e] podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 (Ú. v. ES L 222, s. 3; Mim. vyd. 19/006, s. 200), v článku 11, nazvanom „Stav závislosti“, uvádza:

„1. Článok 15 ods. 2 [nariadenia č. 343/2003] sa uplatňuje, ak je žiadateľ o azyl závislý od pomoci príbuzného v inom členskom štáte, alebo je príbuzný v inom členskom štáte závislý od pomoci žiadateľa o azyl.

2. Stavy závislosti, ktoré sú uvedené v článku 15 ods. 2 [nariadenia č. 343/2003,] sa posúdia, podľa možnosti, na základe objektívnych kritérií, napríklad lekárskeho osvedčenia. V prípade, že takýto dôkaz nie je k dispozícii, alebo sa nedá predložiť, považujú sa humanitárne dôvody za preukázané len na základe presvedčivých informácií poskytnutých dotknutými osobami.

...

4. Uplatňovanie článku 15 ods. 2 [nariadenia č. 343/2003] je v každom prípade možné len tam, kde je istota, že žiadateľ o azyl, alebo príbuzný skutočne poskytnú potrebnú pomoc.

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 13 K pricestovala protiprávne do Poľska z tretej krajiny a v marci 2008 tam podala prvú žiadosť o azyl.
- 14 Následne bez toho, aby počkala na výsledok preskúmania tejto žiadosti o azyl, opustila poľské územie a protiprávne pricestovala do Rakúska, kde sa pripojila k jednému zo svojich plnoletých synov, ktorému už bol priznaný štatút utečenca aj s manželkou a tromi maloletými deťmi.
- 15 V apríli 2008 podala K v Rakúsku druhú žiadosť o azyl.
- 16 Podľa Asylgerichtshof bolo preukázané, že nevesta K je vo vzťahu ku K v závislom postavení jednak pre novonarodené dieťa, ako aj pre ťažkú chorobu a závažné zdravotné postihnutie, ktorými trpí po silnom traumatickom zážitku, ktorý utrpela v tretej krajine. Ak by bol tento zážitok odhalený, neveste by z dôvodu kultúrnych tradícií v záujme zachovania rodinnej cti hrozilo, že ju budú mužskí členovia rodiny týrať. Odkedy sa K opäť stretla so svojou nevestou v Rakúsku, je jej najbližšou poradkyňou a dôverníčkou nielen na základe rodinného puta, ktoré ich spája, ale aj preto, že má príslušné odborné skúsenosti.
- 17 Rakúske úrady, ktoré sa domnievali, že zodpovedným štátom za posúdenie žiadosti K o azyl je Poľská republika, požiadali tento členský štát o jej vrátenie.
- 18 V odpovedi na túto žiadosť poľské úrady bez toho, aby dožiadali rakúske úrady s cieľom prevziať K na základe článku 15 nariadenia č. 343/2003, súhlasili s vrátením tejto osoby v súlade s článkom 16 ods. 1 písm. c) tohto nariadenia.
- 19 Za týchto podmienok Bundesasylamt rozhodnutím zo 16. júla 2008 zamietol žiadosť o azyl, ktorú podala K v Rakúsku, s odôvodnením, že zodpovedným členským štátom za rozhodnutie o tejto žiadosti je Poľská republika.
- 20 K podala proti uvedenému rozhodnutiu o zamietnutí žalobu na Asylgerichtshof.

- 21 Uvedený súd vychádza z konštatovania, že na rozhodnutie o žiadosti K o azyl je v zásade príslušná Poľská republika, pretože K pri príchode z tretej krajiny prekročila protiprávne ako prvú hranicu tohto členského štátu, a navyše sa domnieva, že v situácii ako vo veci samej treba zohľadniť uplatnenie článku 15 nariadenia č. 343/2003 alebo článku 3 ods. 2 tohto nariadenia. Uplatnenie jedného alebo druhého z týchto ustanovení by pritom zakladalo zodpovednosť Rakúskej republiky za rozhodnutie o tejto žiadosti o azyl.
- 22 Asylgerichtshof okrem iného konštatuje, že článok 15 nariadenia č. 343/2003 má ako *lex specialis* prednosť pred všeobecnými pravidlami upravenými v článkoch 6 až 14 tohto nariadenia.
- 23 Podľa Asylgerichtshof má uplatnenie článku 3 ods. 2 nariadenia č. 343/2003 v porovnaní s uplatnením článku 15 tohto nariadenia subsidiárnu povahu, a preto je Rakúska republika povinná uplatniť svoje právo na prevzatie zodpovednosti za posúdenie žiadosti o azyl z úradnej moci z takých humanitárnych dôvodov, ako sú uvedené v tomto článku 15.
- 24 Napokon z vysvetlení vnútroštátneho súdu týkajúcich sa výkladu uvedeného článku 15 vyplýva, že sa súd domnieva, že v prípade okolností, o aké ide v spore, o ktorom koná, treba preskúmať otázku možného uplatnenia článku 15 ods. 2 pred otázkou, či možno subsidiárne uplatniť odsek 1 tohto článku.
- 25 Za týchto okolností Asylgerichtshof rozhodol prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 15 nariadenia č. 343/2003 vykladať tak, že členský štát, ktorý v zmysle ustanovení článkov 6 až 14 tohto nariadenia nie je zodpovedný za vedenie konania žiadateľky o udelenie azylu, sa stane zodpovedným v prípade, ak sa konanie týka jej ťažko chorej nevesty ohrozenej z kultúrnych dôvodov alebo [jej] maloletých vnúchat žijúcich v tomto členskom štáte, ktoré sú z dôvodu ťažkej choroby nevesty závislé od pomoci, a žiadateľka o udelenie azylu je ochotná a spôsobilá nevestu alebo vnúchatá podporovať? Platí tento výklad aj vtedy, ak členský štát zodpovedný v zmysle článku 15 ods. 1 druhej vety nariadenia č. 343/2003 nedožiadala iný členský štát?
2. Má sa článok 3 ods. 2 nariadenia č. 343/2003 vykladať tak, že členský štát, ktorý nie je zodpovedný, sa za okolností uvedených v [prvej otázke] obligatórne stane zodpovedným, ak by zodpovednosť určená podľa ustanovení nariadenia č. 343/2003 porušovala článok 3 alebo článok 8 [Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950] (článok 4 alebo článok 7 Charty)? Možno v takomto prípade pri spornom výklade a uplatnení článku 3 alebo článku 8 [uvedeného dohovoru] (článok 4 alebo článok 7 Charty) použiť obsirnejšie pojmy ‚neľudské zaobchádzanie‘ alebo ‚rodina‘, ktoré sa odchyľujú od judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 26 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 15 nariadenia č. 343/2003 vykladať v tom zmysle, že v prípade okolností, o aké ide vo veci samej, keď je nevesta žiadateľky o azyl závislá od jej pomoci, lebo má novonarodené dieťa, a na základe skutočnosti, že táto osoba trpí ťažkou chorobou a závažným zdravotným postihnutím, sa členský štát, ktorý sa podľa kritérií uvedených v kapitole III tohto nariadenia nepovažuje za zodpovedný za posúdenie žiadosti podanej žiadateľkou

o azyl, môže stať obligatórne zodpovedným z humanitárnych dôvodov. V prípade kladnej odpovede sa uvedený súd pýta, či je takýto výklad naďalej platný aj v prípade, ak členský štát, ktorý je zodpovedný podľa uvedených kritérií, nevykoná dožiadanie v súlade s odsekom 1 druhou vetou tohto článku 15.

- 27 V tejto súvislosti treba poznamenať, že aj keď je článok 15 ods. 1 nariadenia č. 343/2003 fakultatívnym ustanovením, ktoré členským štátom priznáva mieru voľnej úvahy, aby rozhodli o „zlúčení“ rodinných príslušníkov, ako aj ostatných závislých príbuzných z humanitárnych dôvodov založených najmä na rodinných alebo kultúrnych aspektoch, odsek 2 toho istého článku túto mieru voľnej úvahy naopak zužuje takým spôsobom, že ak sú podmienky uvedené v tomto ustanovení splnené, členské štáty „zvyčajne spoja“ žiadateľa o azyl s ostatnými príbuznými.
- 28 Cieľom prvej otázky je teda v prvom rade získať výklad článku 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003.
- 29 Na jednej strane treba konštatovať, že – na rozdiel od toho, čo tvrdili rakúska a česká vláda – len skutočnosť, že žiadateľ o azyl sa nenachádza na území „zodpovedného členského štátu“, ale už je na území členského štátu, v ktorom žiada o „zlúčenie členov rodiny“ z humanitárnych dôvodov, nemôže sama osebe viesť k vylúčeniu uplatnenia článku 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003.
- 30 Uvedený odsek 2 sa totiž netýka len prípadov, keď členské štáty „zlučujú“ žiadateľa o azyl a iného rodinného príslušníka, ale aj prípadov, keď „spájajú“ dotknuté osoby, ktoré sa už nachádzajú na území iného členského štátu, než je členský štát zodpovedný podľa kritérií uvedených v kapitole III nariadenia č. 343/2003.
- 31 Tento výklad je nielen zlučiteľný s článkom 3 ods. 2 nariadenia č. 343/2003, podľa ktorého každý členský štát „môže“ posúdiť žiadosť o azyl, ktorú mu predložil štátny príslušník tretej krajiny, dokonca aj keď mu podľa kritérií stanovených v tomto nariadení neprislúcha zodpovednosť za takéto posúdenie, ale predstavuje aj najvhodnejší výklad, pokiaľ ide o zabezpečenie potrebného účinku článku 15 ods. 2 tohto nariadenia.
- 32 Na druhej strane treba po prvé preskúmať, či sa uvedený článok 15 ods. 2 môže uplatniť v prípade závislosti, o aký ide vo veci samej, keď od pomoci príbuznej zdržiavajúcej sa v inom členskom štáte, než je členský štát, ktorý je podľa kritérií uvedených v kapitole III nariadenia č. 343/2003 určený za zodpovedný, nie je závislá sama žiadateľka, ale rodinná príslušníčka nachádzajúca sa v tomto druhom členskom štáte, ktorá je závislá od pomoci žiadateľky o azyl.
- 33 V tomto ohľade treba poznamenať, že článok 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003 neupravuje výslovné situáciu žiadateľa o azyl, ktorý by bol závislý od pomoci inej osoby. Naopak tým, že sa v tomto ustanovení na označenie osoby závislej od pomoci „iných“ v zmysle tohto ustanovenia použili všeobecné pojmy, akými sú „dotknutá osoba“, normotvorca Únie pripustil, že žiadateľa o azyl sa môžu týkať aj pojem „dotknutá osoba“, aj pojem „iní“.
- 34 Tento výklad nemôže vyvrátiť len skutočnosť, že v odseku 1 druhej vete uvedeného článku 15 ten istý normotvorca použitím pojmov „žiadosť o azyl dotknutej osoby“ vytvoril v tomto osobitnom ustanovení spojenie medzi žiadateľom o azyl a pojmom „dotknutá osoba“. V tejto súvislosti treba totiž poznamenať, že v nasledujúcej vete toho istého odseku sú žiadateľ o azyl a iná osoba označení ako „dotknuté osoby“.
- 35 Uvedený výklad je naopak v súlade s cieľom článku 15 nariadenia č. 343/2003, ktorý má za cieľ, ako sa uvádza v jeho odôvodnení 7, umožniť členským štátom zlúčiť „rodinných príslušníkov“, ak je to potrebné z humanitárnych dôvodov.

- 36 V tejto súvislosti treba poznamenať, že cieľ článku 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003 sa dosiahne tak v prípade, keď je od pomoci príbuzného, ktorý sa zdržiava v inom členskom štáte, než je členský štát, ktorý sa podľa kritérií uvedených v kapitole III tohto nariadenia považuje za zodpovedný, závislý žiadateľ o azyl, ako aj v opačnom prípade, ak je závislý od pomoci žiadateľa o azyl rodinný príslušník.
- 37 V tom istom zmysle článok 11 ods. 1 nariadenia č. 1560/2003 v rámci vykonávacích právomocí priznaných nariadením č. 343/2003 spresňuje, že pojem „dotknutá osoba“ uvedený v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003 treba chápať tak, že sa vzťahuje aj na prípad závislosti, o aký ide vo veci samej.
- 38 Po druhé treba spresniť, že bez ohľadu na skutočnosť, že pojem „rodinní príslušníci“ v zmysle článku 2 písm. i) nariadenia č. 343/2003 nezahŕňa nevestu ani vnúčatá žiadateľa o azyl, treba článok 15 uvedeného nariadenia napriek tomu vykladať v tom zmysle, že takéto osoby patria pod pojem „ostatní príbuzní“ použitý v jeho odseku 2.
- 39 V tejto súvislosti treba na úvod podotknúť, že medzi rôznymi jazykovými zneniami uvedených pojmov článku 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003 existujú rozdiely a že niektoré z týchto znení, ako napríklad anglické, používajú iné a širšie pojmy, než sú použité v článku 2 písm. i) tohto nariadenia.
- 40 Napokon treba uviesť, že keďže nariadenie č. 343/2003 obsahuje v článkoch 6 až 8 obmedzujúce ustanovenia, ktorých cieľom je zachovať jednotnosť rodiny v súlade s odôvodnením 6 tohto nariadenia, humanitárna doložka upravená v článku 15, ktorej cieľom je umožniť členským štátom odchyliť sa od kritérií rozdelenia zodpovednosti medzi nimi na zjednodušenie zlúčenia rodinných príslušníkov, ak je to potrebné z humanitárnych dôvodov, musí byť uplatniteľná na situácie, ktoré idú nad rámec situácií upravených v uvedených článkoch 6 až 8, a to aj napriek tomu, že sa týkajú osôb, ktoré nepatria pod definíciu „rodinní príslušníci“ v zmysle článku 2 písm. i).
- 41 S ohľadom na humanitárne ciele vymedzuje článok 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003 na základe kritéria závislosti najmä z dôvodu ťažkej choroby alebo ťažkého zdravotného postihnutia okruh rodinných príslušníkov žiadateľa o azyl, ktorý je zákonite širší než okruh definovaný v článku 2 písm. i) tohto nariadenia.
- 42 Ak rodinné putá existovali v krajine pôvodu, treba preveriť, či žiadateľ o azyl alebo osoba, ktorá s ním má rodinné puto, skutočne potrebujú pomoc, a prípadne to, či je osoba, ktorá má zabezpečiť pomoc inému, schopná ju zabezpečiť.
- 43 Za týchto podmienok sa článok 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003 uplatní v prípade, ak sú splnené humanitárne dôvody uvedené v tomto článku, pokiaľ ide o závislú osobu v zmysle tohto ustanovenia, ktorá má bez toho, aby bola rodinným príslušníkom v zmysle článku 2 písm. i) tohto nariadenia, rodinné puto so žiadateľom o azyl a je osobou, ktorej je tento žiadateľ schopný skutočne poskytnúť potrebnú pomoc v súlade s článkom 11 ods. 4 nariadenia č. 1560/2003.
- 44 Po tretie treba zdôrazniť, že ak nastane prípad závislosti, ktorý môže patriť do pôsobnosti článku 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003, tak ako je vyložený v bodoch 33 až 43 tohto rozsudku, keď sa dotknuté osoby nachádzajú na území iného členského štátu, než je členský štát zodpovedný podľa kritérií uvedených v kapitole III toho istého nariadenia, tento členský štát je pod podmienkou, že rodinné putá existovali v krajine pôvodu, „zvyčajne“ povinný tieto osoby spojiť.
- 45 V súvislosti s touto podmienkou stačí spresniť, že z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že vo veci samej existovali rodinné putá medzi žiadateľkou o azyl a nevestou už v krajine pôvodu.

- 46 Čo sa týka konkrétnejšie povinnosti „zvyčajne“ spojiť žiadateľa o azyl a „ostatných“ príbuzných v zmysle článku 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003, má sa chápať v tom zmysle, že členský štát sa od tejto povinnosti spojiť dotknuté osoby môže odchýliť len vtedy, ak je takéto nesplnenie si povinnosti odôvodnené osobitosťou prípadu. Treba pritom spresniť, že v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vnútroštátny súd neuviedol existenciu osobitného prípadu.
- 47 Ak sú podmienky uvedené v predmetnom článku 15 ods. 2 splnené, členský štát, ktorý je z humanitárnych dôvodov uvedených v tomto ustanovení povinný prevziať žiadateľa o azyl, sa stáva členským štátom zodpovedným za posúdenie žiadosti o azyl.
- 48 V tejto súvislosti treba dodať, že vnútroštátne zodpovedné orgány majú povinnosť ubezpečiť sa, že uplatnenie nariadenia č. 343/2003 sa uskutočňuje spôsobom, ktorý zaručuje efektívny prístup ku konaniu o určení postavenia utečenca a ktorý neohrozuje rýchle vybavovanie žiadostí o azyl.
- 49 Uvedený cieľ rýchlosti postupu, ktorý vyplýva z odôvodnenia 4 nariadenia č. 343/2003, treba tiež zdôrazniť, pretože pokiaľ ide o druhú časť prvej otázky, treba napokon jasne formulovať dôvody, prečo je za okolností, o aké ide vo veci samej, odôvodnené uplatnenie článku 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003, aj keď „zodpovedný členský štát“ v tomto zmysle nevykonal dožiadanie v súlade s článkom 15 ods. 1 druhou vetou tohto nariadenia.
- 50 Ďalej, čo sa týka tvrdenia, ktoré zastávali viaceré vlády, ktoré predložili Súdnemu dvoru pripomienky v tejto veci, že dožiadanie „zodpovedného členského štátu“ by bolo v každom prípade nevyhnutnou podmienkou (*sine qua non*) uplatnenia článku 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003, treba spresniť, že toto ustanovenie na rozdiel od odseku 1 druhej vety tohto článku neobsahuje žiadnu zmienku o „dožiadaní“ členským štátom.
- 51 V tejto súvislosti treba konštatovať, že ak žiadateľ o azyl spolu s ostatnými príbuznými, ktorí sa nachádzajú na území iného členského štátu, než je členský štát, ktorý sa považuje za zodpovedný podľa kritérií uvedených v kapitole III nariadenia č. 343/2003, riadne preukázali existenciu prípadu závislosti v zmysle článku 15 ods. 2 tohto nariadenia, zodpovedné orgány tohto členského štátu nemôžu nezohľadniť existenciu takéhoto osobitného prípadu a dožiadanie, aké stanovuje odsek 1 druhá veta toho istého článku, by bolo bezpredmetné. Za týchto podmienok by takáto požiadavka mala výlučne formálnu povahu.
- 52 V situácii, o akú ide vo veci samej, ktorá sa netýka „zlúčenia“ rodinných príslušníkov v zmysle článku 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003, ale „spojenia“ v členskom štáte, kde sa nachádzajú, naráža požiadavka žiadosti podanej „zodpovedným členským štátom“ na povinnosť rýchlosti postupu, pretože nevyhnutne predlžuje konanie o určení zodpovedného členského štátu.
- 53 Preto v situácii, akou je situácia dotknutá vo veci samej, sa článok 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003 môže uplatniť aj vtedy, keď členský štát, v ktorom je podaná žiadosť o azyl, nebol na tento účel dožiadaný „zodpovedným členským štátom“.
- 54 S ohľadom na vyššie uvedené úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že v prípade okolností, o aké ide vo veci samej, sa má článok 15 ods. 2 nariadenia č. 343/2003 vykladať v tom zmysle, že členský štát, ktorý sa nepovažuje za zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl podľa kritérií uvedených v kapitole III tohto nariadenia, sa stane zodpovedným. Prináleží členskému štátu, ktorý sa stal zodpovedným členským štátom v zmysle uvedeného nariadenia, aby prevzal záväzky súvisiace s touto zodpovednosťou. O tejto skutočnosti informuje členský štát zodpovedný predtým. Takýto výklad uvedeného článku 15 ods. 2 sa uplatní aj v prípade, ak členský štát, ktorý bol zodpovedný podľa kritérií uvedených v kapitole III tohto nariadenia, nevykonal dožiadanie v tomto zmysle v súlade s odsekom 1 druhou vetou toho istého článku.

O druhej otázke

- 55 S ohľadom na odpoveď poskytnutú na prvú otázku netreba v rámci tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania odpovedať na druhú otázku položenú vnútroštátnym súdom.

O trovách

- 56 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

V prípade okolností, o aké ide vo veci samej, sa má článok 15 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov vykladať v tom zmysle, že členský štát, ktorý sa nepovažuje za zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl podľa kritérií uvedených v kapitole III tohto nariadenia, sa stane zodpovedným. Prináleží členskému štátu, ktorý sa stal zodpovedným členským štátom v zmysle uvedeného nariadenia, aby prevzal záväzky súvisiace s touto zodpovednosťou. O tejto skutočnosti informuje členský štát zodpovedný predtým. Takýto výklad uvedeného článku 15 ods. 2 sa uplatní aj v prípade, ak členský štát, ktorý bol zodpovedný podľa kritérií uvedených v kapitole III tohto nariadenia, nevykonal dožiadanie v tomto zmysle v súlade s odsekom 1 druhou vetou toho istého článku.

Podpisy